

**Ekonomi ve hukuk Edirne’de buluştu,
“A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu”nu konuştu**

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün:

**“Yargı ve hukukun üstünlüğü aksadığında,
parası değerli ülkelerin hamalı haline geliriz”**

Daha İyi Yargı Derneği’nin “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” önerisini iş dünyası ile paylaştığı ekonomi ve hukuk buluşmalarının beşincisi, 29 Nisan 2022 Cuma günü, Edirne’de, Edirne Barosu Konferans Salonu’nda gerçekleşti.

CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu’nun da izlediği buluşmanın açılışında söz alan Edirne Barosu Başkanı Av. Tacettin Sivrikaya, sahanın tam ortasında bulunan hukukçuların, işinsanlarının ve siyasetçilerin çoğu zaman kitabın tam ortasından konuşamayabildiğine dikkate çekerek, “Halbuki konuşmak zorundayız. Konuşmadığımız takdirde başımıza neler geldiğini ya da gelebileceğini yaşayarak görüyoruz” dedi.

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Recep Zıpkıncık ise “İş dünyasının ciddi sorunları var. Ekonomik krizle uğraşıyoruz, girdi maliyetleri ile işçi-işveren sorunlarıyla uğraşıyoruz. Uzun yargı süreçleri iş dünyasını zora sokuyor. İcra İflas Kanunu yeniden gözden geçirilmeli” diye konuştu.

Açılış konuşmalarının ardından, Dünya Gazetesi Genel Koordinatörü Vahap Munyar’ın yönettiği panelde, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Yönetim Kurulu Üyesi Celal Öğücü, Trakya Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (TRAKYASİFED) Başkanı Müjdat Ayan ve Edirne Sanayiciler ve İşadamları Derneği (EDSİAD) Başkanı İsmet Açıkgöz, “iş dünyasının hukuktan beklentileri”ni aktardı.

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Üyesi Celal Öğücü, bir yandan pandemi henüz sona ermeden çıkan savaş ve çatışmalar tedarik zincirindeki sıkıntıları devam ettirirken diğer yandan artan enerji ve gıda maliyetlerinin neden olduğu küresel enflasyonist baskının işinsanları için belirsizlikleri daha da artırdığını belirtip, yeni bir krizin ayak seslerinin duyulduğunu söyledi. Ekonomi gemisinin sisli bir havada pusulasız ilerlemesinin en büyük risk olduğunu düşündüklerini kaydeden Celal Öğücü şu değerlendirmede bulundu:

“Geçici pansumanlara değil, kalıcı tedaviye ihtiyacımız var”

“TÜRKONFED olarak ülkemizin ve ekonomimizin pusulasının demokratik yönetimin evrensel ilkeleri olan güçler ayrılığı, yargı bağımsızlığı ile hukukun üstünlüğü olduğunu vurgulamak, ekonomi, hukuk ve demokrasi alanında geçici pansumanlara değil, kalıcı tedaviye ihtiyacımız olduğunu ve bunun yolunun da yapısal reformlardan geçtiğinin altını çizmek isterim. Sürdürülebilir kalkınmayı, rekabet gücü kazanmamızı ve toplumsal refaha ulaşmamızı mümkün kılacak olan şey hiç şüphesiz gelişmiş bir demokrasi ve hukukun üstünlüğü kültürünün yerleşmesi ve güçlendirilmesidir. Bir ekonomiyi ayakta tutan, onu besleyen fikirlerin, görüşlerin ve paylaşımların özgürlüğüdür. Hukuk, bu özgürlüğü de herkes için teminat altına alan dayanak noktasıdır. Yargı bağımsızlığı, fikir ve ifade özgürlüğü, medya özgürlüğü, adil yargılanma hakkı gibi hukuku her şeyden üstün tutacak olan değerlerin sağlanması gerekmektedir. Bu değerleri elde edebilmenin yolu ise liyakat, şeffaflık, hesap verebilirliğe dayalı demokratik bir sistem anlayışını tesis etmekten geçer. İçinde bulunduğumuz ve kötüleşmekte olan orta gelir tuzağını aşmak için orta demokrasi tuzağından kurtulmamız gerekiyor.”

“Teşvik sisteminin mağduruyuz”

EDSİAD Başkanı İsmet Açıkgöz ise devletin ekonomik faaliyetleri düzenlerken veya bölgelerin kalkınması için plan yaparken aldığı hukuki kararların bazen yerinde olmayabildiğini belirterek, şunları anlattı:

“Bir teşvik kanunu çıkarılıyor, şehirler gruplanıyor ve sonra haksızlık yapıldığını düşünen illerde itirazlar yükseliyor. Bu teşvik sisteminde en mağdur illerden birinin Edirne olduğunu düşünüyoruz. Çünkü beklenen kalkınma gerçekleşmiyor. Biz, 2004 yılında yaptığımız AB projesinin vizyon çalışmasında Edirne’de tarımın katma değer üretmediği, sanayi kültürünün olmadığı yaşayanların hizmetler sektörüne ve ticarete daha yakın olduğu sonucunu bulmuştuk. Teşvik sisteminde Edirne ikinci bölgede kaldı ve ileri teknoloji ürün üretebilir dendi. Bunun için endüstriyel sermaye birikim gerekiyor. Ama bizim güçlü olduğumuz yanımız hizmetler ve ticaret çıkmıştı. Daha sonra Trakya çevre düzeni planı yapıldı Edirne’yi tarımsal kalkınmaya yönlendirdiler. O konuda da yeteri kadar teşvikler alınamadı. O planda ‘serbest ticaret bölgesi kurulabilir’ ifadesi vardı. Bir girişimci serbest bölge için iştahlı bir şekilde geldi. Fakat onu da kaçırdık.”

Bir diğerk panelist TRAKYASİFED Başkanı Müjdat Ayan da kur krizi nedeni ile Edirne'ye ve Trakya'ya Bulgaristan'dan her gün 200-250 bin kişinin geldiğini, bu sayede ticaretin canlandığını kaydederek, "Ama aldıkları genellikle tüketim malzemeleri. Bu kısa vadede yararlı gibi görünse de orta-uzun vadede bölgedeki KOBİ'leri atıl duruma düşürebilir" diye konuştu.

Kaliteli üretim ve yüksek kazanç için yargı reformu

Edirne Ekonomi ve Hukuk Buluşması'nın son konuşması, Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün'dü. Edirne ve Trakya'nın kaliteli mal ve hizmet üretilip yüksek kazanç elde edebilmesi için katkıda bulunabilecek "A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu"nu anlatan Mehmet Gün, İstanbul'dan, Edirne'den işinsanlarının Bulgaristan'a ve diğerk Balkan ülkelerine yatırım yaptığını, o ülkelerde üretilip o ülkelere dünyaya sattığını dikkat çekerek, "Türk yatırımcılar, Türkiye'de yatırım yapabilecekleri halde neden Türkiye dışında ve özellikle Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelere yatırım yapıyorlar acaba? Bu günlerde Bulgaristan'dan Yunanistan'dan otobüsler dolusu alışveriş turisti geliyor Edirne'ye ve diğerk Trakya şehirlerine! Günübirlik alışverişe geliyorlar, neden acaba?" sorularını sorup şöyle devam etti:

"Bu iki sorunun da tek bir ortak bir cevabı var: Paramızın değeri! Türkiye dışında yatırım yapan, oranın parası değerli olduğu, orada yapacağı üretimden daha iyi kazanacağı için, yatırımlarının hepsini Türkiye sepetinde riske sokmamak için orada yatırım yapıyor. Yunanistan'dan Bulgaristan'dan günübirliğine gelenler de aynı sebeple Türkiye'ye geliyorlar: Paramızın değeri! Kendi memleketlerinde kendi paraları ile daha yüksek bedele/değere alacakları mallara Türkiye'de daha az para ödedikleri için geliyorlar."

"Paramızın değerini, ülkemizi, ekonomimizi ve para politikalarımızı yönetenler belirler. İyi yönetim ülkemize yatırımları çekerek ekonomimizi güçlendirir, paramızın değerini koruyarak üretimde kalitenin artmasını, birim üretim başına daha yüksek kazanmamızı ve refahımızın artmasını sağlar. Kötü yönetim ise yatırımların başka ülkelere kaçmasına, üretimde kalitenin düşmesine, birikimlerimizin değer kaybetmesine, refahımızın düşmesine neden olur. Yöneticilerimizin iyi yönetici veya kötü yönetici olmasını ise hukukun üstünlüğü ve görevini yöneticilere karşı da yapabildiği bağımsız yargı sağlar. Bağımsız yargı, hukukun üstünlüğünü yöneticilere karşı sağlayabilen yargıdır. Bağımsız yargı iyi yönetim ve refah getirir" tespitinde bulunan Av. Mehmet Gün, şunları anlattı:

"Hesap sorulamayan yöneticiler alışverişe hile karıştırıyor"

“Yöneticilerimize karşı yargının eli kolu bağlıdır. Bana göre bilimsel olmayan faiz politikası uygulayarak enflasyonu ve ticari kredi faizlerini patlatan, Aralık 2021 ayında milli paramızın değerini yarıdan fazla kaybettiren ekonomi yönetiminin, görevi ihmal ve ihlal sayılan keyfi yönetimi sürdürebiliyor olmasının sebebi, hukukun kendilerine hesap soramıyor olmasıdır. Kendilerine hesap sorulamayan yöneticiler, toplumda herkesin her gün yaptığı en küçük alışverişe bile zorla hile karıştırıyor. Birbirimiz ile mal karşılığında para değiştirdiğimiz her alışverişe, her ekonomik ilişkiye zorla hile sokuyor. Türk Lirası verenin verdiği değer bir kısmına (enflasyon yoluyla) gizlice el koyarak değerini azaltıyor ve Türk Lirası ile ticareti hileli hale getiriyor. Toplumsal ahlakı, paranın değerini düşürerek bozuyor. Ancak bunu yapanlara yargı ve hukuk hesap soramıyor.”

“Yargı, ifade özgürlüğünü sağlayamıyor”

Hukukun üstünlüğünün sadece ekonomi yöneticilerine karşı aksamakla kalmadığını, toplumun geri kalanında da hukukun üstünlüğünün sağlanamadığını ifade eden Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, “Yargı, temel hak ve özgürlükleri, ifade özgürlüğünü sağlayamıyor. Genç beyinlerimiz dışarı gidiyor. İçerde kalanlar hakaret soruşturmaları, cezalandırma yöntemi haline gelmiş tutuklama kararları ile oluşan korku ortamında yöneticileri eleştiremiyorlar. Ekonomide ve uluslararası rekabette öne geçmenin en önemli yöntemi olan eleştirel ve aykırı düşünceler ile birlikte yenilikçi ve buluşçu iklim, ağır bir baskı altında ve gerilemekte” dedi.

Ticarette oluşan zararların tazmini, ödenmeyen alacakların tahsili, çalınan çırpılan zimmete geçirilen paraların geri alınması gibi işletmelerin üretimini, rekabetini ve mali gücünü belirleyen birçok konuda yargının görevini yapmadığını savunan Av. Mehmet Gün, iyi yönetildiğinde üç-dört ayda yüksek isabetle çözülmesi gereken basit davaların bile yıllarca sürdüğüne dikkat çekerek, “Hakimler, kendilerine ait görevleri, çürümüş bilirkişilere delege ediyor. Üstelik de kanuna aykırı olarak. Bir de hem kendilerine hem de bilirkişilere dokunulmazlık zırhı vermişler, hiçbirisine hesap sorulamıyor” dedi. Sözü ahlak ve hukuk ilişkisine getiren Av. Mehmet Gün, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bir toplumun ahlakını, hukuku ve parası belirler”

“Bir toplumun ahlakını, hukuku ve parası belirler. Yargının siyasetin kontrolüne verilmesi, hukuku yerlerde süründürüyor. Paranın değerini düşürmek, değerli para ve madenlere endeksli sözleşme yapılmasını yasaklamak, ticarete zorla hile sokuyor ve hileye düşmeden hukuki ilişki kurmak, üretim ve ticaret yapmak mümkün olmuyor. Hukukun hesap soramadığı

yöneticiler zorla toplumun ahlakını bozuyor. Üretimimiz, hammadde + katkı maddeleri + enerji + taşıma + işçilik + yenilikler + marka + yönetim faaliyetlerimizin sonucudur. Ürettiğimiz mal ve hizmetleri pazarlayıp satmakta, satıştan elde ettiklerimiz ile başkalarının ürettiklerini satın almaktayız. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi aynı girdileri kullanarak daha kaliteli üretmek, daha yüksek değer yaratmak ve kazanmak mümkündür. Aynı girdileri kullanarak üretilen bir malın değerini farklılaştıran şey, üretimin tabii olduğu hukuk, yargı ve yönetimdir. Yöneticileri hukuk ile denetleyip sınırlandırabilen yargı aynı girdiler ile üretilen ürünün değerini artırır. Yargı ve hukukun üstünlüğü aksadığında paramızın değeri düşer ve parası daha değerli ülkelerin hamalı haline geliriz.”

“Çözüm daha iyi bir yargı sistemi kurmakta”

Çözümün daha iyi bir yargı sistemi kurmakta olduğunu savunan Av. Mehmet Gün, “İşte bütün bunları aşmak için, ister dağda tek başına keçi güden çoban olsun isterse cumhurbaşkanı, hukukun üstünlüğünü herkese karşı sağlayan, vatandaşın da devletin de yabancıların da güven duyacağı, mensupları bilgili, tecrübeli ve yetkin olan, topluma kaliteli hizmet veren, kendisi hukukun üstünlüğüne en yüksek derecede riayet eden ve tam bağımsızlığı hak ederek koruyabilen daha iyi yargıya ihtiyacımız var. Daha iyi yargı, daha kaliteli üretim demektir, daha yüksek kazanç demektir, daha güzel ahlak demektir. Daha iyi yargı daha ileri demokrasi ve yönetim, güçlü ekonomi, daha yüksek refah demektir” değerlendirmesinde bulundu.

Mehmet Gün, Daha İyi Yargı Derneği'nin, Türk yargısını çağdaşları seviyesine getirmek, hukukun üstünlüğünü sağlayarak Türkiye'nin refahını kalıcı olarak artırmak için önerdiği dokuz temel reformu da şöyle sıraladı:

Dokuz temel reform

1. Hakimler ve Savcılar Kurulu, Adalet Yüksek Kurumu'na dönüştürülsün. Adalet Bakanlığı'nın yetkileri bu kuruma devredilsin. Kurumda yargı sisteminin tüm paydaşları temsil edilsin.
2. Adalet Yüksek Kurumu, hizmet sağlayıcılar ile diğer paydaşları buluşturacak bir Daimî Hukuk Şurası ile güçlendirilsin.
3. Avukatların baroları gibi hâkim ve savcılar için de yöneticilerini kendi seçtikleri, mensuplarının mesleki gelişimini sağlamak ve hukukun üstünlüğü ile yargı bağımsızlığını savunmakla görevli tam bağımsız yargısal meslek kuruluşları oluşturulsun.

4. Yargının idaresiyle ilgili bütün işlem ve kararlar yargı denetimine açılsın, isteyen herkes masraf etmeden, risk almadan dava açabilsin. Bu amaçla yargı konularında uzman bir mahkeme kurulsun.
5. Anayasa Mahkemesi, ikincil mevzuat ve idari kararlar dahil tüm anayasaya uyarlık konularında tek yetkili olsun, isteyen herkes iptal davası açabilsin. Anayasa Mahkemesi'nin üye sayısı 15'ten 30'a çıkarılsın, üç daire ve genel kurul halinde çalışması sağlanarak mahkemenin kapasitesi artırılsın.
6. Mahkemelerin ihtiyacına uygun insan kaynakları yetiştiren, hakimlik, savcılık ve avukatlık mesleklerine bilgili, tecrübeli, olgun ve görevini yapmaya tam yetkin kimselerin kabulünü sağlayan yeknesak bir kariyer planı geliştirilsin. Kıdemli hukukçular hukuk eğitimi verir hale gelsin, hukuk eğitimi uygulama ile bütünleşsin.
7. Yargı görevlileri, eşitler arasında açık yarışma ile atansın. Aday gösterme, seçme ve atama kararları, kamuoyunun görüşü alınarak açık ve gerekçeli oy esası ile alınsın. Bütün süreç yargı denetimine tabi olsun.
8. Mahkemeler 26 kalkınma bölgesi bazında optimum yapılandırılsın. Yargıdaki iş yükü hâkim, savcı ve avukatlar arasında dengeli dağıtılsın. Adli hazırlık mahkemeleri kurulsun. Modern uyuşmazlık yönetimi ve dürüst davranış ilkesi benimsenerek, dava hazırlık süreci uzlaşmayı teşvik etsin.
9. Yargının işlev bağımsızlığını kısıtlayan, "yargı ve kamu görevlilerinin suçlarının soruşturması için idari amirlerin izin vermesi" şartı kaldırılınsın, üst düzey kamu görevlileri, kurulacak bir Adalet Yüksek Mahkemesi'nde doğrudan yargılsın."

